HAFTY LASOWIACKIE

I. INFORMACJE WSTĘPNE

Autor scenariusza: Grzegorz Mosiołek

Data opracowania: 26.10.2025 r.

Stopień kształcenia: Szkoła podstawowa, klasy 4-7

Przedmiot nauczania: plastyka, historia, wiedza o społeczeństwie, zajęcia z dziedzictwa kulturowego

Liczba jednostek lekcyjnych: 2 x 45 minut (2 godziny lekcyjne)

I.2. Treści z programu nauczania przedmiotu, które realizowane są poprzez przeprowadzenie lekcji/zajęć

- Dziedzictwo kulturowe regionu
- Sztuka ludowa i rzemiosło artystyczne
- Kultura materialna i duchowa wsi polskiej
- Tożsamość regionalna grupy etnicznej Lasowiaków
- Symbolika wzorów i kolorów w sztuce ludowej
- Rola kobiet w kulturze ludowej
- Techniki hafciarskie i ich zastosowanie
- Rozwój umiejętności manualnych i kreatywności

I.3. Temat lekcji

Hafty lasowiackie

I.4. Cel główny lekcji

Uczeń poznaje i rozumie znaczenie haftu lasowiackiego jako elementu dziedzictwa kulturowego Podkarpacia; potrafi wyjaśnić charakterystyczne cechy tego rzemiosła artystycznego oraz zaprojektować prosty wzór inspirowany tradycją lasowiacką. Rozumie rolę hafciarstwa w kulturze ludowej oraz jego znaczenie dla zachowania tożsamości regionalnej.

I.5. Cele operacyjne

I. WIEDZA - uczeń:

1. Zna lokalizację geograficzną Lasowiaków na Podkarpaciu
2. Rozumie, czym są hafty lasowiackie i jakie mają znaczenie kulturowe
3. Zna charakterystyczne cechy haftu lasowiackiego (spirala w kształcie S, jednokolorowość, kontrast)
4. Wie, gdzie umieszczano hafty na strojach (rękawy, fartuchy, czepce)

5. Zna podstawowe ściegi hafciarskie (łańcuszkowy, stebnówka, sznureczek, dziergany)
6. Rozumie symbolikę kolorów w haftach (czerwony, czarny, brązowy, granatowy)
7. Zna pojęcia: haft, ścieg, ornament, spirala, motyw roślinny, Lasowiacy

II. UMIEJĘTNOŚCI - uczeń:

1. Potrafi wskazać na mapie region zamieszkania Lasowiaków
2. Rozpoznaje charakterystyczne elementy haftu lasowiackiego (spirale, motywy geometryczne i roślinne)
3. Analizuje tekst źródłowy dotyczący hafciarstwa
4. Projektuje prosty wzór haftu inspirowany tradycją lasowiacką
5. Rozróżnia podstawowe ściegi hafciarskie
6. Potrafi zaprezentować wyniki swojej pracy
7. Stosuje symetrię w projektowaniu wzorów

III. POSTAWY - uczeń:

1. Kształci postawę szacunku dla dziedzictwa kulturowego i sztuki ludowej
2. Dostrzega wartość pracy kobiet w kulturze ludowej
3. Rozumie potrzebę zachowania tradycyjnych technik rzemieślniczych
4. Docenia precyzję i cierpliwość w pracy hafciarskiej
5. Wykazuje ciekawość wobec kultury regionalnej

I.6. Metody i techniki nauczania

- Pogadanka kierowana
- Praca z tekstem źródłowym
- Pokaz (demonstracja technik hafciarskich)
- Metoda warsztatowa (projektowanie wzorów)
- Praca indywidualna i w parach
- Karta pracy z pytaniami i zadaniami
- Analiza ilustracji i fotografii

I.7. Środki i pomoce dydaktyczne

- Teksty źródłowe o haftach lasowiackich
- Karty pracy (nr 1-4)
- Mapa województwa podkarpackiego z zaznaczonym regionem Lasowiaków
- Zdjęcia strojów lasowiackich z haftami
- Zdjęcia charakterystycznych wzorów (spirale, motywy roślinne)
- Prezentacja multimedialna
- Schemat podstawowych ściegów hafciarskich
- Materiały do projektowania: papier, kredki, flamastry, kolorowy papier
- Szablony do projektowania wzorów

- Tablica/multimedia
- Opcjonalnie: igły, nitki, kawałki materiału do prostych ćwiczeń

II. PRZEBIEG LEKCJI

Etap	Czas	Czynności nauczyciela	Czynności uczniów
1. **Organizacja**	3 min	Sprawdzenie obecności. Przygotowanie materiałów. Organizacja stanowisk pracy.	Zajmują miejsca. Przygotowują przybory.
2. **Wprowadzenie motywacyjne**	7 min	Pokazuje zdjęcia pięknie haftowanych strojów lasowiackich. Zadaje pytanie: „Jak powstają takie piękne wzory?". Pokazuje mapę Podkarpacia. Opowiada krótko o Lasowiakach. Zapisuje temat lekcji.	Oglądają zdjęcia. Dzielą się swoją wiedzą. Lokalizują region na mapie. Słuchają wprowadzenia. Notują temat.
3. **Przedstawienie celów**	2 min	Informuje uczniów o celach lekcji. Pokazuje plan zajęć.	Słuchają i notują cele.
4. **Część I: Kim są Lasowiacy?**	10 min	Prezentuje informacje o grupie etnicznej Lasowiaków. Pokazuje lokalizację na mapie. Wyjaśnia pochodzenie nazwy. Omawia znaczenie hafciarstwa w kulturze lasowiackiej. Podkreśla rolę kobiet w tej tradycji.	Aktywnie słuchają. Oglądają mapę. Notują informacje. Zadają pytania.
5. **Cechy charakterystyczne haftu**	15 min	Omawia charakterystyczne cechy: - Motyw spirali w kształcie S. - Jednokolorowość (czerwony, czarny, brązowy, granatowy, biały w hafcie angielskim). - Kontrast z białą tkaniną lnianą. - Miejsca haftowania (rękawy, fartuchy, czepce). Pokazuje zdjęcia wzorów. Prezentuje podstawowe ściegi. Rozdaje Kartę pracy nr 1.	Uważnie słuchają. Oglądają wzory. Rozpoznają motywy. Czytają tekst informacyjny. Wypełniają Kartę pracy nr 1. Zadają pytania.
6. **Przerwa**	6 min	Nadzoruje przerwę. Przygotowuje materiały do warsztatu.	Odpoczywają.
7. **Część II: Ściegi hafciarskie**	12 min	Prezentuje podstawowe ściegi: - Łańcuszkowy - Stebnówka - Sznureczek - Dziergany - Krzyżykowy Pokazuje schemat każdego ściegu. Wyjaśnia zastosowanie. Rozdaje Kartę pracy nr 2 i 3.	Obserwują schematy. Rozpoznają ściegi na zdjęciach. Dopasowują nazwy do opisów. Wypełniają Kartę pracy nr 2 i 3. Rysują proste ściegi.

Etap	Czas	Czynności nauczyciela	Czynności uczniów
8. **Warsztat projektowy**	25 min	Wyjaśnia zasady projektowania wzoru lasowiackiego. Pokazuje przykłady motywów: - Spirale - Łuki - Kropki - Liście - Kwiaty. Rozdaje szablony. Nadzoruje pracę uczniów. Pomaga w zachowaniu symetrii. Przypomina o jednokolorowości.	Otrzymują szablony. Wybierają motywy. Projektują własny wzór. Stosują symetrię. Kolorują jednolitym kolorem. Dbają o precyzję. Pomagają sobie nawzajem.
9. **Prezentacja projektów**	8 min	Organizuje wystawkę prac. Zachęca do prezentacji. Docenia kreatywność i precyzję. Omawia symbole w projektach.	Prezentują swoje wzory. Opowiadają o zastosowanych motywach. Wyjaśniają wybór koloru. Oglądają prace innych. Wymieniają się uwagami.
10. **Podsumowanie i refleksja**	10 min	Zadaje pytania podsumowujące. Rozdaje Kartę pracy nr 4 (krzyżówka). Omawia prawidłowe odpowiedzi. Prowadzi dyskusję: "Dlaczego warto zachowywać tradycje hafciarskie?". Pyta o wrażenia.	Odpowiadają na pytania. Rozwiązują krzyżówkę. Sprawdzają odpowiedzi. Uczestniczą w dyskusji. Dzielą się refleksjami.
11. **Zadanie domowe**	2 min	Wyjaśnia zadanie domowe: 1) Znaleźć w domu haftowany przedmiot i opisać jego wzory. 2) Zaprojektować haft na innym elemencie stroju. 3) Przeprowadzić wywiad z babcią o tradycje hafciarskie.	Notują zadanie domowe. Zadają pytania.

III. ZAŁĄCZNIKI

III.2. OPIS MERYTORYCZNY

Hafty lasowiackie to wyjątkowy element dziedzictwa kulturowego Podkarpacia, charakterystyczny dla grupy etnicznej Lasowiaków zamieszkujących tereny Puszczy Sandomierskiej i okolic.

Kim są Lasowiacy?

Lasowiacy to grupa etniczna zamieszkująca tereny południowo-wschodniej Polski, głównie w województwie podkarpackim. Nazwa pochodzi od słowa „las" - Puszcza Sandomierska była ich naturalnym środowiskiem życia. Lasowiacy wypracowali unikalną kulturę materialną i duchową, której ważnym elementem jest sztuka hafciarska.

Charakterystyczne cechy haftu lasowiackiego:

Motyw spirali zwiniętej w literę S:

- Podstawowy, rozpoznawalny element
- Symbol ciągłości życia, ruchu, wieczności
- Często powtarzany w różnych konfiguracjach

Jednokolorowość:

- Hafty wykonywane były jednym kolorem
- Najczęściej stosowane kolory:
- **Czerwony** - najczęściej używany kolor w haftach lasowiackich
- **Czarny** - stosowany przez kobiety zamężne w sile wieku
- **Brązowy** - odmiana barwy naturalnej
- **Granatowy** - rzadziej spotykany
- **Biały** - stosowany w hafcie angielskim (dziurkowym) w niektórych mikroregionach (Kolbuszowa, Leżajsk)
- Brak haftu wielokolorowego w tradycji lasowiackiej

Kontrast z tłem:

- Hafty wykonywane na białym tle
- Tkanina: płótno lniane
- Silny kontrast podkreślał piękno wzorów

Miejsca haftowania na stroju:

- Rękawy (mankiety, górna część)
- Fartuchy (brzegi, dolna część)

- Czepce (całość lub fronty)
- Chusty (rogi, brzegi)
- Gorsety (ozdobne wykończenia)

Podstawowe ściegi hafciarskie

Ścieg łańcuszkowy:

- Tworzy ciągły łańcuch oczek
- Używany do tworzenia linii i konturów
- Elastyczny i dekoracyjny

Stebnówka:

- Ścieg prosty, wytrzymały
- Idealny do konturów i detali
- Wygląd podobny do szycia maszynowego

Ścieg sznureczek:

- Tworzy wypukłą linię
- Używany do podkreślenia wzorów
- Dekoracyjny i trwały

Ścieg dziergany:

- Przypomina splot dzianiny
- Gęsty i wypełniający
- Stosowany do wypełniania powierzchni

Ścieg krzyżykowy:

- Dwa skrzyżowane ściegi tworzące X
- Prosty i efektowny
- Często używany do tworzenia geometrycznych wzorów

Motywy w haftach lasowiackich:

Motywy geometryczne:

- Spirale w kształcie S
- Łuki i fale
- Kropki i kółka
- Linie zygzakowate
- Romby

Motywy roślinne:

- Liście (stylizowane)
- Kwiaty (szczególnie róże)
- Gałązki
- Wici roślinne

Rola hafciarstwa w kulturze lasowiackiej:

- Tożsamość regionalna: hafty odróżniały Lasowiaków od innych grup
- Rola kobiet: Hafciarstwo było domeną kobiet, przekazywaną z matki na córkę
- Wyrażanie umiejętności: jakość haftu świadczyła o sprawności i cierpliwości
- Element obrzędowości: haftowane stroje noszone podczas świąt i uroczystości
- Znaczenie społeczne: sposób zdobienia mógł wskazywać stan cywilny (np. czarne hafty - kobieta zamężna w sile wieku z potomstwem)
- Wartość artystyczna: hafty były formą ekspresji artystycznej

Współczesność:

Dziś hafty lasowiackie są kontynuowane przez:

- Koła gospodyń wiejskich
- Artystów ludowych
- Warsztaty edukacyjne
- Muzea regionalne (Muzeum Kultury Ludowej w Kolbuszowej, Muzeum Etnograficzne w Rzeszowie)
- Festiwale folklorystyczne (Festiwal Kultury Lasowiackiej)

III.3. SŁOWNICZEK POJĘĆ

Haft - ozdobne wyszywanie wzorów na tkaninie za pomocą igły i nici

Lasowiacy - grupa etniczna zamieszkująca tereny Puszczy Sandomierskiej na Podkarpaciu

Ścieg - pojedyncze przekłucie igły przez materiał tworzące element wzoru

Ornament - ozdobny wzór, dekoracja

Spirala - linia zawinięta wokół środka, charakterystyczny motyw w haftach lasowiackich w kształcie litery S

Płótno lniane - tkanina wykonana z włókien lnu, naturalna i wytrzymała

Motyw roślinny - wzór inspirowany roślinami (liście, kwiaty, gałązki)

Motyw geometryczny - wzór oparty na kształtach geometrycznych (koła, linie, spirale)
Jednokolorowość - wykonanie haftu jednym kolorem (czerwony, czarny, brązowy lub granatowy)

Kontrast - wyraźna różnica między elementami (np. kolorem haftu a tłem)

Symetria - harmonijne rozmieszczenie elementów względem osi

Mankiet - wykończenie rękawa przy nadgarstku

Fartuch (zapaska) - część stroju noszona na spódnicy

Czepiec - nakrycie głowy kobiety zamężnej

Rańtuch - paradna część odzieży kobiecej, zakładana na głowę mężatki, na chustę

Ścieg łańcuszkowy - ścieg tworzący łańcuch oczek, elastyczny i dekoracyjny

Stebnówka - prosty ścieg przypominający maszynowe szycie, wytrzymały

Ścieg sznureczek - ścieg tworzący wypukłą, grubą linię

Ścieg dziergany - ścieg przypominający splot dzianiny, gęsty i wypełniający

Ścieg krzyżykowy - dwa skrzyżowane ściegi w kształcie X

Haft angielski (dziurkowy) - technika hafciarska z wyciętymi otworami, stosowana w niektórych mikroregionach lasowiackich (Kolbuszowa, Leżajsk), wykonywana białą nicią na białym tle

Depozytariusz tradycji - osoba, która przechowuje, kultywuje i przekazuje tradycyjne umiejętności hafciarskie następnym pokoleniom

III.4. Bibliografia

B. Jankiewicz, Wzornik lasowiacki. Hafty z okolic Tarnobrzega, Rzeszów 2024.

Zeszyty regionalne WDK Rzeszów, nr 11, Lesiok se ja lesiok, red. D. Drąg, Rzeszów 2023.

K. Ruszel, Lasowiacy — materiały do monografii etnograficznej. Rzeszów 1994.

Linki do materiałów:

Festiwal Kultury Lasowiackiej: https://lasowiacki.pl/

Portal: https://strojeludowe.net/stroje/lasowiacki/lasowiacki_6/

Muzea regionalne z kolekcjami strojów ludowych:

https://www.muzeumetnograficzne.rzeszow.pl/2006/06/22/stroje-ludowe-lasowiakow-i-rzeszowiakow/

https://www.historiaposzukaj.pl/wiedza,obiekty,1608,obiekt_stroj_lasowiakow_w_zbiorach_muzeum_kultury_ludowej_w_kolbuszowej.html

Filmy instruktażowe o ściegach hafciarskich:

https://www.youtube.com/watch?v=cpcfLTAEExA

https://www.youtube.com/watch?v=bdrb_rVNuBc

III.5. Karty pracy

KARTA PRACY NR 1

Poznaj haft lasowiacki

Imię i nazwisko: _____

Klasa: _____

Data: _____

Tekst informacyjny:

Haft lasowiacki to charakterystyczna forma zdobienia strojów ludowych, która rozwinęła się w regionie Podkarpacia. Tradycja ta była szczególnie silna w okolicach Kolbuszowej, Leżajska i Tarnobrzega, gdzie hafciarstwo przekazywano z pokolenia na pokolenie.

Kobiety lasowiackie posiadały wyjątkowe umiejętności hafciarskie. Zdobienia umieszczano na różnych częściach odzieży: rękawach koszul, fartuchach, czepiecach oraz chustach. Wzory były starannie przemyślane i precyzyjnie wykonane.

W haftach lasowiackich dominuje jeden podstawowy motyw - spirala przypominająca literę S. To najbardziej rozpoznawalny element tego rzemiosła. Obok spirali pojawiały się także inne wzory: stylizowane kwiaty, listki, kropki tworzące rytmiczne kompozycje, małe trójkąty oraz wijące się gałązki.

Charakterystyczną cechą haftów lasowiackich jest używanie jednego koloru. Najczęściej stosowano czerwień, czerń lub bordowy odcień. Hafty wykonywano na białym płótnie lnianym, dzięki czemu powstawał wyraźny kontrast między wzorem a tłem. Jasna tkanina podkreślała piękno ciemnych nici.

Kobiety posługiwały się różnymi technikami hafciarskimi. Do najważniejszych należały: ścieg łańcuszkowy (tworzący łańcuch oczek), stebnówka (przypominająca maszynowe szycie), ścieg sznureczek (dający wypukłą linię) oraz ścieg dziergany (podobny do splotu dzianiny). Każda technika miała swoje zastosowanie w zależności od pożądanego efektu.

Hafty pełniły nie tylko funkcję ozdobną. Sposób zdobienia stroju mógł wskazywać na stan cywilny kobiety - czy była panną czy mężatką. Jakość wykonania świadczyła o umiejętnościach i cierpliwości hafciarki. Stroje z pięknymi haftami nosiła się podczas świąt i uroczystości rodzinnych.

Opracowano na podstawie:

Niematerialne Podkarpackie, „Hafty lasowiackie”, niematerialne.podkarpackie.pl

Muzeum Etnograficzne w Rzeszowie, Wzornik lasowiacki, muzeumetnograficzne.rzeszow.pl

Bartłomiej Jankiewicz, „Wzornik lasowiacki – Hafty z okolic Kolbuszowej i Leżajska”, Muzeum Okręgowe w Rzeszowie (esklep.muzeum.rzeszow.pl)

Ćwiczenie 1: Pytania do tekstu

1. Jaki jest najbardziej charakterystyczny motyw w haftach lasowiackich?
2. Wymień cztery motywy roślinne, które pojawiają się w hafcie:

a) _____ b) _____

c) _____ d) _____

3. Jakie kolory były najczęściej używane w haftach?
4. Na jakim tle wykonywano hafty?
5. Wymień pięć miejsc na stroju, gdzie umieszczano hafty:

a) _____ b) _____ c) _____

d) _____ e) _____

6. Wymień cztery rodzaje ściegów hafciarskich:

a) _____ b) _____ c) _____

d) _____

7. Jaką funkcję oprócz dekoracyjnej mogły pełnić hafty?
8. Jakie cechy były szczególnie ważne przy wykonywaniu haftów?

Ćwiczenie 2: Rysunek ucznia

Na poniższym polu spróbuj narysować **własny motyw haftu lasowiackiego** inspirowany tekstem źródłowym.

Pamiętaj o:

- symetrii,
- jednolitym kolorze,
- charakterystycznej spirali S,
- elementach roślinnych (liście, kwiaty, kropeczki).

[Miejsce na rysunek]

PROJEKTOWANIE WZORU LASOWIACKIEGO

Spirale

Łuki

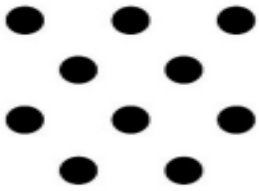

Kropki

Liście

L iście

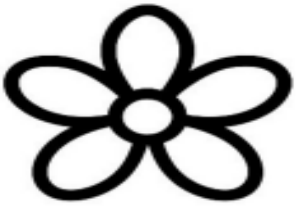

Kwiaty

ŚCIEGI LASOWIACKIE

1. Ścieg łańcuszkowy

← Tworzenie pętli łańcuszkowych

2. Ścieg stebnówka

← Gęste ściegi, ciągła linia

3. Ścieg sznureczek

← Splecione nici tworzą sznurek

4. Ścieg dziergany

← Pętelki na przemian góra-dół

5. Ścieg krzyżykowy

← Klasyczny haft krzyżykowy
na siatce/kanwie

Tradycyjne ściegi hafciarskie

KARTA PRACY NR 2

Ściegi hafciarskie

Imię i nazwisko: _____

Zadanie 1: Dopasuj ścieg do opisu

Połącz nazwę ściegu z jego opisem:

Nazwa ściegu	Opis
A) Łańcuszkowy	1) Prosty ścieg przypominający maszynowe szycie
B) Stebnówka	2) Tworzy ciągły łańcuch oczek
C) Sznureczek	3) Dwa skrzyżowane ściegi w kształcie X
D) Krzyżykowy	4) Tworzy wypukłą, grubą linię
E) Dziergany	5) Przypomina splot dzianiny

Odpowiedzi: A-___ , B-___ , C-___ , D-___ , E-___

Zadanie 2: Narysuj ściegi

Poniżej spróbuj narysować proste wzory:

- Linię z ściegów łańcuszkowych
- Falę z ściegów sznureczka
- Szereg krzyżyków

(Miejsce na rysunek)

KARTA PRACY NR 3

Zaprojektuj własny haft lasowiacki

Imię i nazwisko: _____

Zadanie:

Zaprojektuj własny wzór haftu w stylu lasowiackim. Pamiętaj o zasadach:

- Użyj jednego koloru (czerwony, czarny, brązowy lub granatowy)
- Zastosuj motywy: spirale, łuki, kropki, liście, kwiaty
- Zachowaj symetrię
- Projektuj na białym tle

Szablon do projektowania:

(Duża przestrzeń - prostokąt symbolizujący mankiet lub fragment fartucha)

Opis projektu:

1. **Jaki kolor wybrałeś/wybrałaś i dlaczego?**
2. **Jakie motywy zastosowałeś/zastosowałaś?**
3. **Gdzie umieściłbyś/umieściłabyś ten haft na stroju?**

KARTA PRACY NR 4 Krzyżówka

Krzyżówka: Hafty lasowiackie

Imię i nazwisko: .....

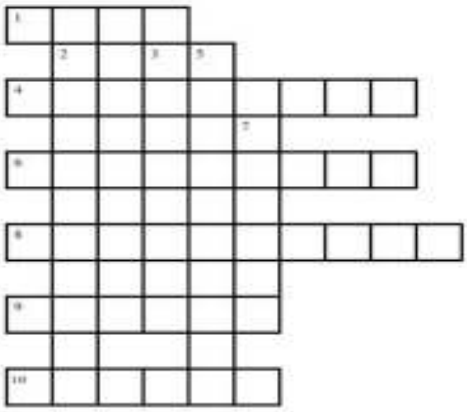

POZIOMO:

1. Narzędzie do haftowania z uszkiem
4. Rodzaj ściegu w kształcie X
6. Kolorowa nić do haftowania
8. Charakterystyczny motyw zwojowy w hafcie lasowiackim
9. Czerwona... - popularny kwiat w haftach
10. Białe... lniane - tkanina do haftowania

PIONOWO:

2. Grupa etniczna znana z charakterystycznych haftów
3. Ozdobny wzór na tkaninie
5. Dominujący kolor w haftach lasowiackich (lub czarny)
7. Element roślinny - zieleń na hafcie

HASŁO:

Wpisz pierwsze litery z odpowiedzi na pytania 1-10 i odczytaj hasło:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Hasło: Nazwa tradycyjnego rzemiosła

KLUCZ ODPOWIEDZI DLA NAUCZYCIELA

Odpowiedzi:

POZIOMO:

1. LASOWIACY
2. SPIRALA
3. CZERWONY
4. LNIANE
5. CZEPIEC
6. STEBNÓWKA
7. MANKIET

PIONOWO:

1. HAFT
2. ŚCIEG
3. KONTRAST
4. ORNAMENT
5. SYMETRIA
6. FARTUCH
7. SZNURECZEK

Hasło z zacienionych pól:

TRADYCJA lub **RĘKODZIEŁO** (w zależności od układu krzyżówki)

Wskazówki dla nauczyciela:

Jeśli uczniowie mają trudności:

- **Lasowiacy** - można wskazać na mapę regionu
- **Spirala** - przypomnieć o kształcie litery S
- **Czerwony** - najczęściej używany kolor
- **Lniane** - rodzaj tkaniny (płótno)
- **Czepiec** - nakrycie głowy kobiety zamężnej
- **Stebnówka** - ścieg przypominający maszynowe szycie
- **Mankiet** - wykończenie rękawa
- **Haft** - podstawowe pojęcie
- **Ścieg** - pojedyncze przekłucie igły
- **Kontrast** - różnica między haftem a tłem
- **Ornament** - inaczej wzór
- **Symetria** - równomierne rozmieszczenie elementów
- **Fartuch** - inaczej zapaska

- **Sznureczek** - ścieg tworzący wypukłą linię

Czas na wykonanie: 8-10 minut

Punktacja (propozycja):

- Każda poprawna odpowiedź: 1 punkt
- Maksymalnie: 14 punktów
- Skala ocen:
- 14-13 pkt = celujący
- 12-11 pkt = bardzo dobry
- 10-9 pkt = dobry
- 8-7 pkt = dostateczny
- 6 pkt i mniej = dopuszczający

III.6. Zdjęcia i materiały dodatkowe

Zał. 1. Koszula kobieca z haftem ręcznym czerwonym z motywem roślinnym kwiatu, Pochodzenie: Chmielów, Właściciel: Muzeum Regionalne w Stalowej Woli, źródło: Koszula 003 - Wzór podkarpacki

Zał. 2. Wzór pasowy w układzie poziomym, wykonany czarną nicią lnianą. Jest to haft z rańtucha, paradnej części odzieży kobiecej, zakładanej na głowę mężatki, na chustę. Czarny kolor sugerował kobietę zamężną, będącą w sile wieku i posiadającą potomstwo. Pochodzi z miejscowości Jeziórko. Właścicielem jest Muzeum Kultury Ludowej w Kolbuszowej.

Źródło: Rańtuch 001 - Wzór podkarpacki

Zał. 3. Wzór na zapasce (fartuchu), zdobiony haftem angielskim białą nicią. Ornament pasowy składa się z ząbków i symetrycznie ułożonych linii kropek, zwieńczonych motywem trójliścia, stylizowanego na gałązkę barwinka. Motyw barwinka symbolizuje panieństwo i sugeruje, że zapaska była używana przez młodą mężatkę. Pochodzi z miejscowości Raniżów. Właścicielem jest Muzeum Kultury Ludowej w Kolbuszowej. Źródło: Zapaska 011 – Wzór podkarpacki

Serce lasowiackie, źródło: https://niematerialne.podkarpackie.pl/zjawiska/hafty-lasowiackie/

Źródło:**https://wzor.rzeszowska.org.pl/wzornik/koszula-007,wpis56**

Fot. Muzeum Kultury Ludowej w Kolbuszowej

Koszula kobieca odświętna, ręcznie szyta z białego płótna, haft czerwony zdobi kołnierzyk, przyramki, mankiety i plisę – motywy rozetek i wijących się gałązek o znaczeniu ochronnym i płodnościowym. Początek XX w., okolice Raniżowa.

Źródło: https://wzor.rzeszowska.org.pl/wzornik/koszula-006,wpis30
Fot. Muzeum Regionalne w Stalowej Woli

Koszula kobieca odświętna, uszyta z wybielonego płótna lnianego, krój przyramkowo-marszczony. Haft czerwony zdobi kołnierzyk, listwę, mankiety i przyramki – motywy roślinne i gałązki charakterystyczne dla Dolnego Nadsania. Przełom XIX/XX w., Pilchów.

Region lasowiacki na tle sąsiednich regionów kulturowych wg R. Reinfussa, oprac. WDK w Rzeszowie, 2021 r. Źródło: Program_Lasowiacki__2022_2027.docx